

DOMOLJUB

Glasiło Jugoslovanske Kmetske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Komunizem in poljedelstvo.

Marsikdo si nehoti postavi vprašanje, kaj so komunisti, kaj so socialni demokrati. Ali je tudi pri teh vseeno, le dvoje imen, kakor pri Samostojni kmetski stranki in liberalni stranki? Socialni demokrati in komunisti so eno in isto, med njimi je le mala razlika. Oboji pravijo, da se bore proti sedanjemu kapitalističnemu družabnemu redu — da živi kapitalist od dela drugih —, oboji so zato, da se podružabijo proizvodna sredstva (zemlja, stroji, premogokopi itd.), to je, da se odpravi zasebna last in da bodi vse last splošnosti. Oboji so tudi za revolucijo, in sicer zato, ker ne verujejo v to, da je mogoče v demokratični državi vse to mirno urediti. Tu pa je ona razlika med enim in drugim. Dočim so socialni demokrati zato, da se začne revolucija šele tedaj, ko bo delavski stan dovolj močan, so komunisti za revolucijo ob vsakem času in tako so jo poskusili tudi 24. aprila. Komunisti si predstavljajo, da bo šlo tako lahko, kot je šlo v Rusiji, kjer vlada okoli 150.000 organiziranih komunistov nad 150 milijonskim narodom.

Komunisti so torej proti zasebni lasti in hočejo, da bodi vse skupna last vseh. Ta misel je taka, da potegne mnoge za seboj, posebno one, ki nimajo nič drugega, kot le gole žuljave roke in ne morejo nič izgubiti, pridobiti pa mnogo. Od te misli se pa ne da voditi oni, ki ima, četudi le malo svojega, če se pa da voditi, tedaj mu niti od daleč ne pride v pamet, dati to svoje malo v skupno last, temveč upa, da bo svoje malo povečal.

Kakšno stališče zavzemajo komunisti glede poljedelstva? Oni hočejo, da bodi tudi zemlja last splošnosti, torej se morajo tudi mali posestniki in kajžarji razlastiti. Tej trditvi bo mogoče kdo oporekal, ker čita in sliši od komunistov, da hočejo in zahtevajo, da se agrarna reforma radikalno izvede. Da, oni to danes zahtevajo, a zahtevajo le zato, da nalove mnogo pristašev in pridejo tako do moči. Ako kdo od komunistov iskreno hoče, da se agrarna reforma res izvede, tedaj ni komunist, temveč se sam le drži za komunista, v resnici pa je le navaden zgagar.

Proti današnjemu ustroju poljedelstva delajo komunisti razne očitke, ki jih delajo tudi mnogi drugi, ki niso komunisti. Ustroj našega poljedelstva je starokopiten, ker si ne prisvaja iznajdb, s katerimi ne napravi poljedelstvo bolj koristnosno. Posebno pri nas v Sloveniji ni poljedelstvo tako koristnosno, kot je drugod, na primer v Nemčiji, Danski, Belgiji itd. Da ni pri nas poljedelstvo tako dobičkanosno, kot v omenjenih državah, temu je več vzrokov in najvažnejši je ta, da je naše poljedelstvo preveč razkosano in da ima en posestnik eno parcelo na tem, drugo na onem koncu vasi, tretjo v drugi vasi itd. Tu bi bila potrebna komasacija (zlaganje) zemljišč. To je pa poglavje zase.

Komunisti so torej proti zasebni lasti tudi v poljedelstvu. Oni hočejo razlastiti male posestnike in tako ustvariti na mestu mnogih malih posestev veleposestvo. Torej ne razdelitev zemlje, temveč spojitve zemljišč, to je njihov cilj. Vprašanje nastane, kdo bo gospodar nad tem zemljiščem. Komunist bo odgovoril: skupnost dosedanjih posestnikov. Kdo bo dobil? — Vsi dosednji posestniki. Kdo bo upravljal? — Upravljal bo svet (rusko: sovjet), ki se bo izvolil iz vseh delavnih moči, neak občinski odbor. Kaj bo s pridelki? — Pridelki se razdele med vse občane, vsakemu enako. Kdo bo poravnaval spore, ki bi nastali med posamezniki? — Častni, društveni, občinski sod. Kdo bo določeval delovni čas? — Delovni čas bo enotno uveden za celo državo, in sicer 8 urni delavnik (ali še krajši). Kdo bo prisilil lenega k delu, zapravljevca k štedljivosti, pijanca k treznosti? Kaj bo oni dobil, ki pridneje dela? Ali bo še pridneje delal, če bo videl, da dobi isto kot lenuh? Ali se ne bodo vsi pošteni odtegnili skupnemu delovanju, če bodo videli, da imajo kričavi ničvrednejši iste, ali še več pravic, kot oni? Ali bo pri takem ustroju red, mir in zadovoljstvo, ko so ljudje nasplošno tako zelo sebični in ne taki, kot bi morali biti?

Na vsa ta vprašanja ne ve nikdo zadovoljujočega odgovora. Če bi bili ljudje angeli, tedaj bi se dalo narediti tako, kot si kakšen idealist, bolje rečeno sanjač, zamišlja. — Govoriti pri kmetijstvu o 8-urnem ali še krajšem delavniku ali sploh o urejenem delovnem času, je čisto nesmiselnost, Kmetsko delo ni delo v tovar-

ni, kjer zavisi vse delo od svobodne volje; pri kmetijstvu upravlja tudi višja sila delo. Dež prekine, istotako zima vsaj na polju. — Delo, ki je upravljeno o pravem času, več zaleže, kot stokratno delo, ki ni opravljeno o pravem času. Govoriti o urejenem delu pri kmetijstvu more le oni, ki kmetijstva ne pozna.

Kaj pa bo, ako se odpravi zasebna zemljiščna last? Ali ni zemlja oni steber, na katerega se naslanja vsak posameznik? Ali mu ona ne daje one svobode, ki jo zastonj iščemo pri bogato obloženi mizi? Ali ne bi ubila skupno last in enak dobiček vsak veselje do dela? Človek je osebnost in hoče tudi, da se ga za osebnost drži in se z njim kot z osebnostjo občuje. Vsakega silijo k delu življenjske potrebe, a ne samo te, temveč tudi želja po samostojnosti, težnja, ki je močnejša od verig. — Odpraviti zemljiško posebno last bi značilo toliko, kot napraviti človeka za sužnja, poleg tega pa ga vreči v največjo bedo. Računati se mora s tem, da bi pridelek živil zelo padel in bi bilo človeštvo predano — lakoti.

Mogoče bo kdo temu oporekal. Temu naj bo navedena Rusija. Rusija je znana kot država, ki je v miru izvažala ogromne količine živil, danes pa vlada po vseh poročilih, tudi komunističnih, v vseh mestih Rusije lakota. Zakaj? Boljševiki so uvedli rekvizicije, plačevali s papirjem, za katerega si kmet ni mogel kupiti svojih potrebščin. Kaj je tedaj storil ruski kmet? Polja ni hotel obdelovati; pridelal je le toliko, kolikor sam potrebuje. Boljševiki so hoteli tudi razlastiti kmetovalce, a nalleteli so na tak odpor, da so bili prisiljeni priznati zasebno last. S tem pa niso več komunisti.

Ob tej priliki se spomnimo tudi onih poizkusov v Severni in Južni Ameriki, s katerimi so hoteli razni socialisti in drugi, ki jim je na tem, da odpravijo zasebno last pri poljedelstvu. Pri teh poizkusih so bili uvedeni poljedelski veleobrati v komunističnem smislu, ki so se pa končali tako, da so prepričali največje sanjače, da komunizem v poljedelstvu ni tako lahko izvedljiv, kot si ga predstavljajo možgani tega ali onega idealista. — Ko so prišli na Dunaju socialisti do vlade v občinski hiši, so hoteli mnogo svojih točk uveljaviti in med temi so hoteli odpraviti zasebno last

premoženja pri mlekarških obratih, ki so last dunajske občine. Delavci so zahtevali take pravice, katerih izpeljava bi vse te obrate popolnoma uničila. Od svoje namere so potem odstopili, a vseeno stane 1 liter mleka občino v hlevu 18 kron, dočim ga prinesejo kmetje na trg po 8 do 10 kron.

Kakšno je naše stališče glede zemlje? Zahteva je, da bodi zemlja onega, ki jo obdeluje, ne sme se dajati v najem, ne sme se z njo spekulirati. Iti moramo še naprej in zahtevati od države, da da ona vsem onim zemljo, ki jo hočejo obdelovati. Proste zemlje je v naši državi še dovolj, seveda ni v vsaki vasi in mogoče tudi v sosednji vasi ne. Agrarna reforma naj se izvede hitro in temeljito, pri čemur se pa ne sme pozabiti na zlaganje zemljišč. Ako hoče država kmetijski stan povzdigniti, povečati produkcijo, tedaj naj ga podpira in poučuje, a ne samo z besedami, temveč tudi v dejanju, ker naš kmet ni zato, da bo delal sam razne poizkuse, pri katerih more izgubiti svoje premoženje. R.

Davek na osebno dohodnino.

Že dolgo delajo naši poslanci v Beogradu na to, da se spremeni krivični davek na osebno dohodnino. Ljudstvo pri nas je zelo prizadeto vsled tega davka. Poslanci se trudijo, da bi uredili to reč, a gospodje v Beogradu so precej trdi. Poslanec Sušnik je vložil že več interpelacij na finančnega ministra, v katerih ga je opozarjal na velike krivice, ki se gode ljudstvu vsled samovoljnih davčnih nalogov. Opozarjal je na prenizko odmerjen davčni minimum, ko mora plačevati ta davek že vsak, kdor ima 1600 K dohodkov na leto. To pa je danes pri tej valuti vsak. Končno je zahteval posl. Sušnik od finančnega ministra, da naj se davki v celi državi čimprej izenačijo. Sedanjše razmere pomenijo za našega kmeta veliko krivico.

Sedaj je končno finančni minister odgovoril na te interpelacije. Priznava, da se gode pri določanju davkov nepravilnosti. Pravi pa, da se vsem pogreškom ni mogoče izogniti. Vendar je delegat financ v Ljubljani dobil nalog, naj davčnim oblastem zabiči, da se drže določil postave in se izogibajo vsem napakam in pogreškom. — Bomo videli, če bo kaj pomagalo!

Na točko glede davčnega minimuma 1600 K veli minister, da tako določa stara avstrijska postava, kar vé seveda pri nas vsak kmet. Pravi pa, da doslej še ni bilo prilike, to spremeniti. Sedaj pa se mu je o priliki proračuna nudila prilika, to spremeniti. Pravi, da bo predlagal, da se odslej dohodninski davek plačuje šele pri 3200 kronah dohodkov. Glede izenačenja davkov pa sedaj ni mogoče nič ukreniti, ker je treba stvar študirati in potem temeljito urediti.

Kaj pravimo mi na to? Gospodje so imeli čas študirati skoro dve leti. Sedaj naj bi kaj naredili. Odločno pa smo zoper to, da bi se davčni minimum zvišal le na 3200 K. To je mnogo premalo. To je le pljunek v vodo! Mi zahtevamo, da se zviša

ta nesrečni minimum na 8000 do 10.000 K! Kakor nam poročajo iz Beograda, so poslanci Ljudske stranke v Jugoslovanskem klubu zavzeli to stališče.

Jugoslovanski klub je sklenil vztrajati na svoji zahtevi, da se ta minimum zviša na 8000 do 10.000 kron, in da bo to stališče z vso odločnostjo zastopal v finančnem odboru, kjer bodo reševali proračun.

Tako je prav! Ljudstvo pa iz tega razvidi, kako počasi gre stvar, ko je treba ljudstvu olajšati kako breme. Zato je treba delo poslancev podpreti z zahtevami po shodih Kmetijskih zvez.

Volitve se bližajo.

Občinske volitve bodo najbrže kmalu razpisane. Zato je dolžnost vseh naših somišljenikov, da se nanje pripravijo. Kmetje, zaupniki, pripravite vse, da bo misel naše kmetke in ljudske organizacije zmagala kar najbolj sijajno povsod!

Zupanstva opozarjamo pa na to, da takoj prično priprave za sestavo volilnih imenikov. To bo težavno delo, zato ne odlašajte! Ne pozabite pa, da bodo sedaj volile tudi vse ženske. Ženske bodo volile posebej. Zato morajo volilni imeniki biti zanje sestavljeni posebej. Istotako bo morala za ženske poslovati posebna volilna komisija.

Ženske! Ve boste storile svojo dolžnost — to vemo. Saj se vsaka kmetka žena in dekle danes zaveda, kdo ji je pripomogel do tega, da je odslej ona enakovredna tudi v politiki. Če bi šlo po liberalno ali po socialdemokratsko, bi kmetke ženske nikdar ne dobile pravice voliti. Volile bi le gosposke ženske, ve pa bi ostale še naprej brez pravic!

Možje in žene, fantje in dekleta, poskrbite že sedaj, da bo vse pripravljeno in da bo na dan odločitve misel kmetke in ljudske osamosvojitve vrgla ob tla vse nasprotnike, zatiralce in izkoriščevalce ljudstva! Ti ljudski sovražniki, najsi se nazivljejo liberalce ali samostojne, imajo pred očmi le eno: S farško gonjo ljudstvu zapreti oči, da bi ga še dalje lahko izmозgavali. Kdor se noče dati imeti za norca, bo stal in zmagal v vrstah krščanskega kmetkega ljudstva!

Na delo!

Državni proračun za leto 1920-21.

Finančni minister je predložil proračun za l. 1920-21. Dohodkov pričakuje vlada 4 milijarde dinarjev, ali 16 milijard kron; stroškov pa za 100 milijonov dinarjev več.

Lanski proračun je presodoval stroškov 1 milijardo 293 milijonov dinarjev, in ker je bil za dele bivše Avstrije proračun narejen posebej v kronah. Na krone proračunjeno bi znašali za lansko leto stroški nekaj čez 6 milijard kron, ali šest tisoč milijonov kron; dohodki pa v kronah skupno 3.859 milijonov K. Primanjkljaj za lansko leto je znašal 876 milijonov dinarjev, ali 4 krat toliko v kronah, to je

3 in pol milijarde kron, ali z drugo besedo: za vsak mesec v letu je premalo hodilo skoro 300 milijonov kron. Minister je sicer obetal, da ne bo tako hudo, kakor se misli; pa računa o tem, kako se je preteklo leto v Belem gradu gospodarilo — nimamo. Toliko smo slišali, da je zmeraj manjkalo denarja, in zato smo morali odnati iz svojih žepov onih 20 odstotkov, s čemur je pač moral primanjkljaj za lansko leto biti pokrit.

No letos pač ni kazalo, da bi jemali še enkrat po 20 odstotkov, zato je moral proračun izkresati novih dohodkov, če ne z lépa pa zgrda. In tistim možem, ki imajo v Belem gradu državne kase v rokah, se je posrečilo davčni vijak tako priviti, da upajo, da bo za prihodnje leto samo 160 milijonov dinarjev, ali kake pol milijarde kron zmanjkalo. Priznati se mora, ta proračun dela čast državnim finančnikom, več časti njim, kot nam davkoplačevalcem veselja. Glejte — pravijo — kako hitro bomo državo uredili. Je res, da bi vsako leto 3 — 4 milijarde premalo bodilo, bi pač dolgo ne garali in Jugoslavija bi imela pred svetom kredit za pravilnega grunta, ki še komaj diha. Vsak gospodar mora imeti čiste račune.

Ali tega proračuna vendar ne moremo biti veseli. Posameznosti iz proračuna še nimamo v rokah, pa kar vemo je — preveč. Od lanskega leta so se dvignili troški od 6 milijard kron na 16 milijard, torej v v enem letu kar za celih 10 milijard in to v neveliki Jugoslaviji. V kake nameni se rabi toliko več? Treba bo našim poslancem pač čuječnosti nad tem, kako se porablja milijoni in milijarde v naši državi. Ko dobimo natančnejše podatke v roke, bomo o tem še govorili.

In ta ogromna svota bo skoro vsa pokrita z mnogo novimi davki, med drugimi tudi s tem, da se bo grunt in hišni davek plačeval v dinarjih mesto v kronah, pa tako, da se bo moralo plačati toliko dinarjev, kolikor dosedaj kron, torej štirikrat več. Nekdo pravi, da se tu o pravem zvišanju davka še ne more govoriti, ker dinar niti od daleč ni to, kar je bila nekdanja krona. Tak pesek v oči je majhen, tolažba zavita v neresnico, da se ne bo davek povišal, ko so davki z dokladami vred že zdaj štirikrat večji, kakor so bili, tako da se davek za prihodnje ne bo samo četrtoril, ampak že po šest najstoril.

To bo nova odstotna oddaja našega premoženja, ki bo v prvi vrsti zopet zadel Slovenijo, Hrvaško in Bosno, ker v Srbiji je bilo vsaj lansko leto po izjavi finančnega ministra dr. Ninčiča samega še pobiranje zemljiškega davka jako v neredu, in še katastrskih knjig ni bilo. Vsled takega povišanja davkov bodo udarjeni sicer vsi stanovji, predvsem pa tisti, ki imajo zemljo — naš kmet.

Gospodje! Tak blesteč proračun še ni vse; nazadnje bo ostal velik sod, a prazen. V Sloveniji je dve tretjini ljudstva, ki živi ali na rokah ali pridela malo, tako da mora skozi velik del leta kupovati živež in bridko trpi vsled draginje; komaj ena tretjina ima nekaj, med te štejemo naše boljše kmete, ki za silo prideldajo živeža

zase — pa tudi ti morajo kmalu pasti, če se razmere hitro ne spremenijo.

Ali je treba dokazov?

Znano je, kako občutno je pomanjkanje železa; pred vojsko je stalo 1 kg 24 v, danes stane 21 do 24 kron. in še dobiti ga ni; povdarja se, da je treba dobiti za železniški promet novih lokomotiv, kaj pa bo s cestnim prometom, če ne bo železa, ko vse orodje pohaja. Blago za obleko je še zmeraj 100 do 150 kron dražje kakor pred vojsko; če greš v lekarno, v kancelijo, povsod ogromni računi. Prošnje za vojaške odpuste niso nekdanj stale skoro nič, sedaj moraš na eno rodbinsko polo nalepiti kolekov za 50 do 100 kron. Kar pa kmet prodaja: les, živino, prašiče — bo kmalu samo za 10- do 15krat dražje kakor pred vojsko. Milijarde se bodo pokrivala le z velikimi davki, z velikimi carinami tepejo druge države, druge države tepejo nas.

Tako ne bo nikoli konca. Račun za vse to plačuje kmet na dve strani, pri tem, kar se za državo uvaža, in pri tem, kar se izvaža. Gospodom v Belgradu je treba zaklicati: šparati, šparati, zopet šparati! Ali se špara? Brali smo svoj čas, da je odločenih 80 milijonov kron za zidavo modernih gledališč. No, ali je to res take nujno potrebno? Po mestih se pa ljudje pariyo in zmrzujejo na vagonih in kvarijo zdravje po kletih. Kaj je bolj potrebno — teatri ali dostojna stanovanja?

Samo od visoke politike še ne bomo sili; tudi za gospodarsko politiko se bo treba zavzeti, in to velja za vse stranke, ki imajo še kaj socialnega čuta.

Anton Pevc:

Šola mlekarstva.

(Člomek iz rokopisa.)

(Dalje.)

Bacili jetike se od živali na žival vedno in uspešno (okuževalno) prenesejo; osobito teleta in mlada živina ter prašiči se prav hitro okužijo. Na človeka se ne prenašajo tako lahko; bacil goveje jetike (typus bovinus) in bacil človeške jetike (typus humanus) sta si podobna in sorodna med seboj, vendar nekoliko različna (krajevne različnosti). Nevarnost okuženja je za odrasle manjša, čeprav je dokazanih prav mnogo slučajev, ko so se ljudje okužili neposredno, naravnost potom mleka jetičnih krav in umrli nato za črevesno jetiko; za otroke, osobito za dojenčke, je nevarnost okuženja znatno večja in okuženje v vsakem primeru skoraj gotovo. Neki asistent higijskega zavoda v Zürichu, ki je bil trdno prepričan, da se ne prenese živalska jetika in je hotel to dokazati sam na sebi, je zbolel za jetiko, ko je v to svrhu pil vsak dan mleko jetičnih krav.¹

Mleko jetičnih krav je toliko bolj nevarno, kolikor več bacilov tuberkuloze vsebuje. Pri jetiki v vimenu je mleko prenapolnjeno z njimi; tedaj učinkuje naravnost kot strup; mleko je v sestavi izpremenjeno ter izgleda zelo vodeno in višnje-

kasto. Pri jetiki v drugih delih telesa je mleko manj okuženo, vendar pa vsebuje vedno manjše ali večje število bacilov, ki zaidejo v mleko ali s soki in krvjo v vimenu ali vsled onesnaženja od zunaj, osobito med molžo; krave s pljučno jetiko požirajo izkašljano sluz in izločujejo zato milijone teh bacilov v odpadkih. Celo v primerih, ko v mleku jetičnih krav ni izslediti kužnih glivic, je zdravju nevarno; vsebuje strupe (toksine) in je v svoji kemični sestavi nenaravno izpremenjeno, kar občutljivim žolcem, osobito dojenčkov vedno škoduje. V splošnem velja pravilo, da je mleko jetičnih krav, ki vsebuje (skoraj vedno) bacile jetike, v visoki meri zdravju človeka in živali nevarno, in da je prva naloga mlečne kontrole preprečiti, da bi se tako mleko prodajalo (oddajalo). Krave, kojih mleko se uporablja za otroke in bolnike, se mora vsaj vsakih 14 dni preizkati po živinozdravniku in preizkusiti s tuberkulinom.²

O okuževanju z jetiko je vedeti, da se ljudje okužijo največ z vdihavanjem posušenih bacilov; vendar pa ni nič nenačnega tudi okuženje potom hrane, osobito pri otrocih in da iz takega okuženja (potom hrane) nastane prav lahko pljučna jetika. N. pr. prašiči in opice se okužijo največ potom prebavnih organov, vendar je pri njih črevesna jetika prav redka, prav gosta pa pljučna jetika (C. O. Jensen); neoporečno dejstvo je, da so posneto mleko in odpadki iz mlekarne močno razširili pljučno jetiko med prašiči (v Berolinski klavnici so l. 1883/84. konstatirali le 0.5% jetičnih prašičev in leta 1898/99. že 3.92%).³

V tržnem mleku se prav često najdejo bacili jetike. Proskauer, Seligmann in Croner so jih med 9 poskusnjami navadnega tržnega mleka v Berlinu našli v 5 = 55.5% in med 13 po-

¹ Po razpravi prof. G. Moussu na 5. narodnem kongresu za mlekarstvo, 16.—18. sept. 1911 v Niortu na Francoskem naj se uporablja za molzne krave vedno le »intradermoreakcija« z 0.1 ccm tuberkulina, ki ne povzroča nikake vročice (merjenje zato odpade) in nobenega tudi ne mimogredečega upadka na mlečni množini, vsled katerega so se pariški okoličanski živinorejci toli branili tuberkulinovih preizkusov. Vbrizgan se 0.1 kbcm tuberkulina v debelo, dlake prosto kožo pod ustavkom repa; nastane v 12—24 urah po vbrizganju majhen voz in velikosti lešnika, ki se do 48 ur zvečuje, s 3. dnem pa se zopet prične zmanjševati in po 14 dneh izgine, čeprav je morebiti nastala komplikacija v obliki kraste na vbrizganem mestu kar tvori neoporečno znamenje tuberkuloze; ker ostane guba na drugi strani repovega ustavka neizpremenjena, je vsled primerjanja opazovanje olajšano in konstitucija najmanjšega otečenja okoli vbrizganega mesta mogoča. — Pri prašičih je tako vbrizganje izvršiti v ušesih. Okoli vbrizganega mesta se pojavi čez 5 ali 6 ur majhna lisa v podobi makrona, rdeča, nato višnjevkasta in končno črnkasto-višnjeva, okoli in okoli obdana z vodenim robom; lisa je čez 48 ur največja, nakar prične polagoma izginjati; merjenje toplote ni potrebno. — Pri ljudeh se vporablja navadno »kožno reakcijo« (cutireaktion); majhna rana se obloži s tuberkulinom in čim okoli rane koža pordeči, je to znamenje tuberkuloze. Pri živini se ne more vporabljati, ker dlaka dela močne ovire. — Pri živini v letih 1896. do 1909. izključno rabljena zavrčba je bila opazovanje zvišanja toplote vsled »podkožnega vbrizganja« (subkutane injekcije). Pozneje se je poizkušalo z »očesno zavrčbo« (ophthalmareaktion), ki se danes še vporablja za določanje smrknovitosti konj; kapljica živalskega tuberkulina, položena

skušnjami uvoženega danskega mleka (ki se pred odpošiljanjem iz Danskega vedno pasterizira) v 5 = 38.5%.

Bacil jetike (tuberkulin ali Kochov bacil) je kratkopaličasta glivica, ki se ugodno razvija le pri krvni toploti 37° C; v shlaženem mleku se ne množi; tudi mlečna kislina mu ni po volji. Napram vročini je precej trdovraten; Bang in Striolt sta konstatirala, da se uniči, ako kuhamo mleko pri 65° C vsaj 5 minut ali pri 70° C nekaj sekund ali pri 80° C trenutno, če istodobno preprečimo tvorbo kože in če mleko ni toliko kiselnato, da bi jih mali drobci sesedenega kazeina obvarovali pred uničenjem, preprečivši s svojo skorcijo, da ne bi dosegli vsi delci mleka istočasno omenjene temperature; dr. Grimmer navaja višje številke, in sicer pri 55° C 4 ure, pri 60° C 1 uro, pri 65° C 15 minut, pri 70° C 10 minut, pri 80° C 5 minut, pri 90° C 2 minute in pri 95° C 1 minuto, da se zanesljivo uničijo. V praksi se zato vedno uporablja toplota nad 80° C in mlekarne morajo razpolagati z dobrimi pasterizovalnimi aparati, če nočemo imeti presenečenj; za posneto mleko, ki je poleti često nekoliko kiselnato, je umestna danska navada oddajati članom vroče, na 80° C pasterizirano mleko; v tem slučaju uniči dolgotrajni učinek vročine z gotovostjo vse.

Bacili jetike se prenašajo potom mleka, masla in sira. Ako se jim nahaja le malo, je izslediti posamezne virulentne (struponosne) bacile v kislem mleku še čez 8 dni, v maslu čez 10 do 14 dni, v trdih sirihi do 2 mesecev; če jih je bilo veliko, tedaj dalj časa ne izumrejo popolnoma, n. pr. v maslu do 4 mesecev; mlečna kislina ovira njih razvoj, uničuje pa jih le prav počasi. Spec. teža vseh glivic je za spoznanje višja od mlečne; med posnemanjem se izločijo večidel v blatu ob stranicah posne-

med očesne vejice povzroča vnetje vezne kožice in zatečenja, če je žival tuberkulozna; ker morajo solze tuberkulin prezgodaj spodaj izprati, se je vsled nezanesljivosti opustila. Obe zavrčbi se je skušalo izkoristiti tudi pri ljudeh; vsled komplikacij (škodovanja zdravju ali celo smrti), ki so se vedno pojavljale, sta se vendar kmalu opustili.

² Bacili jetike se morejo vgnezditi v vsakem posameznem delu telesa, n. pr. v pljučih, na opranci, na trebušni mreni, v slezah, očeh, črevah, maternici, na jajčnikih, jetrih, ledvicah, možganih, na srčni mreni, v mesu, kosteh, v koži in pod kožo itd., često pod imenom kake druge bolezni (»skrofeln«, »gilt« in podobno). Tvorijo majhne naselbine, ki jih izpočetka opazimo v obliki drobnih vozlov (trdih bulic); te se morejo več ali manj časa omejiti na svoja mesta (ostati lokalizirani), ali pa se pričnejo hitro širiti in se naseljevati v bližini in bolj oddaljeni okolici; vozli se prej ali slej zmečajo, segujejo ali razpadejo v suho belo snov, povzročivši istodobno razpad prizadete tkanine. V vimenu (in tudi drugod) se navadno združi več naselbin v eno, vsled česar nastanejo trdine v velikosti lešnika, oreha, jabolka ali celo kakor manjše buče; čim bolj se širijo, tem bolj upada mlečna množina. Najbolj često so prizadeta pljuča. Ker se hranilni in izrabilni soki v živem organizmu stalno izmenjavajo, se prenašajo tem potem bacili iz enega mesta na drugega, ne da bi se raditega morali ali mogli tudi povsod takoj ugnezditi (naseliti), marveč jih organizem izganja v odpadkih, kožnih izločkih (znoj) itd.; zato trdijo Amerikanci in Francozi, da se najdejo v mleku tudi lažje jetičnih krav vedno bacili tuberkuloze, le da je v preizkuševalne svrhe izcentrifugirani vsaj okoli 500 kbcm mleka ter izcentrifugirano nesnažno in smetano preiskati nele bakteriološko, marveč preiskati tudi na živem organizmu (živalih).

¹ Milchwirtsch. Zentralblatt, 1912, št. 13, ref. dr. Schrakamp.

malnikovega bobna, velik del jih preide v smetano in razmeroma najmanjši del jih zaostane v posnetem mleku; surova smetana, surovo maslo in surovo pinjevo mleko so zategadelj za okuženje bolj nevarni kot surovo celo mleko. Pri izdelovanju sira zakrknjeni sirninski drobci zaprejo vase ne le tolščine kroglice, marveč tudi večji del glivic; radi tega se okužimo potom svežega sira veliko lažje kot potom siratke. Tudi v kislih sirih in v margerini, ki se je pinila s pridatkom mleka, je najti bacile jetike.

V ženskinem mleku je najti bacile tuberkuloze le izredno v najtežjih primerih bolezni. Mleko koz in oslic jih nikdar ne vsebuje iz enostavnega vzroka, ker je jetika pri kozah in oslicah nekaj posebno izvanrednega.

Iz tajništva JKZ.

SHODI

Košnja, mlatev in težja dela so minula. Bližajo se občinske volitve. Začeli se bodo shodi po celi Sloveniji, na kar naj bodo naše organizacije povsod pripravljene. Kdor hoče govornika iz Ljubljane, se mora najmanj en teden prej obrniti na osrednjo pisarno, ker se prekasne prošnje ne bodo upoštevale. Agitacija naj bo v vseh slučajih popolna, organizacija shodov trdna in sigurna.

OBČINSKI VOLILNI RED,

tiskan v žepni izdaji, se naroča pri tajništvu, ki ga prosilcem takoj pošlje.

GLEDE DOPISOVANJA.

Ker se dogaja, da zaide ta ali oni dopis na socialistično-kmetško delavsko zvezo (KDZ) ali pa na liberalno samostojno kmetijsko stranko (SKS), opozarjamo vse cenjene dopisnike, da naj naslavlajo vse dopise natančno kot sledi: **Tajništvo Jugoslovanske kmetijske zveze (JKZ) v Ljubljani** — Jugoslovanska tiskarna II. — Stik z osrednjo pisarno naj bo kar najtesnejši, v vseh ozirih bo dala vedno prava in dobra navodila.

KMETIJSKA DRUŽBA.

Iz zanesljivih virov vemo, da SKS dela na vse kriplje, da dobi nekatere podružnice z zvijačami v svoje roke. Pristaš! Imejte vedno odprte oči in bodite vsikdar na straži!

ŽENSKI ODBORI.

Osnujte povsod posebne ženske volilne odbore, razložite jim volilni red in pregleden pomen izida volitev, ki niso bile še nikdar tolike važnosti kot so sedaj in kot bodo v konstituantu. Nasprotniki se tega dobro zavedajo, zato se poslužujejo vseh sredstev, magari še tako umazanih, samo, da bi premotili kar največ naših volilcev in volilk ter dobili moč v svoje roke. Občina mora biti v katoliških ljudskih rokah. Brezverci in mračnjaki ne smejo imeti sedeža v občinskih odborih!

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetijske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetško glasilo.

Iz Kmetiskih Zvez.

RIBNICA.

Dne 11. t. m. se je vršil pri nas prvi redni občni zbor naše KZ. O političnem in gospodarskem položaju je stvarno poročal g. dr. Jakob Mohorič. Enoglasno je bila sprejeta resolucija zoper dohodnino in zahtevko, da se eksistenčni minimum zviša na 10.000 K ter da se k izdatkom šteje tudi obutal in obleka. Enako je bil sprejet ugovor proti početvorjenju hišnega in zemljiškega davka. Udeležba je bila za Ribnico, ki šteje nekaj tisoč duš, daleko premajhna, kar je vse graje vredno. Predpogoj za napredovanje JKZ je vendar vsestransko zanimanje od strani kmetov samih. Ribnica je bila včasih vzor dobrih organizacij. Treba bo pogledati, kje tiči vzrok mrtvili. — Kmetije, otesite se malomarnosti in poživite delo. Postavite si na čelo ljudi, ki res znajo voditi in dajati navodil.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI

Dne 11. t. m. se je vršil pri nas shod JKZ. Poročala sta dr. Mohorič in naš delavni župnik Karel Škulj. Sprejeta je bila resolucija glede dohodnine in glede hišnega in zemljiškega davka. Shod je bil dobro pripravljen, udeležba zelo velika. Delo gre in pojde naprej. Naj bi se tudi sosednje KZ zganile! Kmetije; vsi v KZ in s korajžo v volilni boj, ki se bliža!

KMETSKA ZVEZA ZA TRŽIŠKI SODNI OKRAJ

ima v nedeljo, 25. t. m. po drugi maši ob četrt na 10. uro važno sejo v »Našem Domu« v Trzinu. Razgovor bo o občnem zboru, ki se mora kmalu vršiti. Vsi odborniki naj zanesljivo pridejo k seji.

ŠMARTNO PRI LITIJI

Naša Kmetška zveza pridno deluje. Na rednih sejah obravnavamo vsa tekoča vprašanja. Važne resolucije smo sklenili na shodu 27. junija o priliki občnega zbora okr. KZ. v Šmartnem. V resolucijah zahtevamo: 1. Naj se po toči oškodovanim v našem okraju poskrbi odškodnina oz. cenejše žito. — 2. Naj vlada poskrbi, da se enkrat za vselej uredi litijska topilnica tako, da ne bodo ti dimni plini delali kmetem v okolici škode. — 3. Naj se redna vojaška služba okrajša na najdalje pol leta. Enako čas orožnih vaj. — Na občnem zboru je govoril o kmetiskih in političnih zadevah I. Borc iz Kamnika — in slušali smo tudi poročilo o polletnem delovanju tukajšnje kmetijske nabavne in prodajne zadruge, ki se zelo razvija in je storila že veliko za kmeta v tukajšnjem okraju.

ZAGORJE OB SAVI

Dne 8. avgusta ob 8. uri bo v društveni dvorani shod JKZ, na katerem bo govornik iz Ljubljane podal poročilo o političnem, gospodarskem in strankarskem položaju. Pridite vsi: Moški in ženske, da se pogovorimo, kako bomo delali v bodočih dneh!

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

j Italijansko maščevanje za Split. — Moritve in požigi. Ker so jo Italijani v Splitu s svojo predrznostjo izkupili, je kakor na povelje zavrelo — ne po Italiji, ampak po zasedenem ozemlju ob Jadranu. Tam so doma prodane duše in najslabša sodrga tega sveta, ki se da izrabiti za vse zločine. V torek zvečer je ta sodrga nastopila v Trstu, Pulju, na Reki, Pazinu, Buzetu in drugih krajih proti Jugoslovanom ter požgala, porušila in oplenila vse znamenitejšje jugoslovanske zgradbe in podjetja. Da bi raje gorelo, so polili zgradbe s petrolejem in bencinom. Najstrašnejše je bilo divjanje italijanskih tolpe v Trstu. Tu so do tal požgali veličasten »Narodni dom« s hotelom »Balkan«. Pri tem sta našli smrt dve osebi, mnogo je bilo ranjenih. Škoda se ce. ni samo tu nad 10 milijonov lir. Potem so tolpe razbile prostore Ljubljanske kreditne in Jadranske banke in drugih jugoslovanskih denarnih zavodov, pisarne slov. odvetnikov, tiskarno »Edinost«, mnogo jugoslovanskih trgovin, gostiln in gospodarskih podjetij. Blago je sodrga odvažala v čolnih in avtomobilih. In še dalje je šla predrznost tržaškega italijanstva. — Tolpe so vdrle v prostore naše jugoslovanske delegacije in ondaj vse opustošile in uničile vse spise. Snele so našo zastavo in jo sramoté vlačile po ulicah. Vse to se je godilo pred očmi oblasti, ne da bi bile ganile s prstom. Šele, ko se je zdelo, da so tolpe domalega opravile svoje delo, so začeli leno poslovali varnostni organi, ki so nekaj ljudi zaprli. Treba pomisliti da tolpe niso delale tiho, ampak med divjim krikom, da se je požigalo, streljalo in se metale bombe, a oblasti so bile gluhe in slepe. Kakor v Trstu so divjali Italijani proti Jugoslovanom in njihovem imetku tudi v Pulju, Pazinu, Buzetu in zlasti na Reki. Povsodi so požgali narodna poslopja, plenili in strahovali. Na Reki se divjanje še vedno ni poleglo in ondaj Jugoslovani niso varni življenja. Arditi izvršujejo nasilja in morije, Jugoslovane izganjajo.

Ti dogodki so v dno srca zadeli celo Jugoslavijo. Ljubljana, Zagreb, Maribor so si dali duska v mogočnih demonstracijah, pri katerih se pa nobenemu tujcu ni skrivil las. Jugoslovani pač vemo, kako se rešujejo mednarodni spori. Besedo ima vlada in njena diplomacija. Tema je narodno predstavništvo naročilo, naj storita svojo dolžnost. Srbski poslanci so v parlamentu izjavili, da velja za Srbe tisto, kar se je zgodilo Jugoslovanom ob Jadranu tako, kakor bi se bilo zgodilo v Šumadiji. Italija je na pragu notranje revolucije. Dolgovi jo duše, vrednost lire pada dan za dnem in je danes na svetovnem denarnem trgu dinar že več vreden nego lira, draginja in pomanjkanje narašča, delavstvo in kmetije najemniki se upirajo in štrikajo, vojaštvo, sito vojne, odpoveduje pokorščino. Vse to sili Italijo do obupnih korakov in je lahko mogoče, da bi ji vojna z Jugoslavijo le dobrodošla. Upa namreč, da bi se tako vsa ljudska jeza in nezadovoljnost obrnila proti Jugoslovanom in ji pomagala ubiti dve muhi na en mah: preprečiti notranjo revolucijo.

dijo in dobiti vojno. Norci, ki menijo, da bodo z novimi vojskami osrečili bedno ljudstvo!

j Narodno predstavništvo. Na vrsti so bile interelacije radi Splita in Trsta. Odgovarjal je ministrski predsednik Vesnić zelo zmerno. — Zbornica je odobrila verajsko mirovno pogodbo in v drugem branju sprejela prvih 15 členov volilnega zakona. Posl. Sušnik je intereliral radi brzokratične sestave začasnega gospodarskega sveta, posl. Smodej radi ovir, ki se stavijo stanovanjski naredbi ljubljanske pokrajinske vlade.

j Diplomati na delu. Opravnik italijanskega poslaništva v Belgradu Galanti se je radi dogodkov v Splitu dvakrat zglašil na zunanem ministrstvu. Naš poslanik v Rimu Antonijevič je pa ponovno potkal pri italijanski vladi radi dogodkov v Trstu in drugod v Primorju. Podrobnosti o teh diplomatskih pogovorih še niso znane. — Splitske dogodke preiskuje ameriški admiral Andrews.

j Italijanske spletke v Albaniji. Kakor se je zvedelo, je Italija podkupila več albanskih voditeljev, da bi izvršili napad na Jugoslavijo. To priliko naj bi izkoristili tudi Bolgari in Madžari in nas napadli. Italija bi imela potem lahko delo z Jadranom. Toda zgodilo se je obratno: Arnavti, ki predobro poznajo Italijo, so se uprli tej nakani in namesto Jugoslovancev so napadli Italijane in jih v enem tednu poglali iz cele svoje dežele. Sedaj se Italijani pogajajo z Albanci. Pripravljeni so, priznati Albaniji neodvisnost, samo Valono si hočejo obdržati kot oporišče za svoje brodovje. Obenem pa skušajo Italijani še vedno podkuriti Albance proti Jugoslaviji in imajo v tem deloma uspeh. Te dni so z italijanskim orožjem opremljene albanske bande prešle našo mejo, a so bile takoj krvavo odbite. Na ta način pa ne bo nikoli miru na Balkanu. Italija mora iz Albanije in Balkana ven!

ITALIJA.

Bogat plen. Italija dobi glasom sporazuma med zavezniki celokupno bivše avstrijsko in ogrsko trgovinsko brodovje, ker ji tako Francija kakor Anglija odstopi svoj del.

NEMČIJA.

Pred razcepom? Na ravnokar dovršeni konferenci v Spaji so zastopniki Nemčije pristali na zadnje težke mirovne pogoje: da se zniža nemška vojska na 100 tisoč mož in da dobavi Nemčija ententi mesečno 2 milijona ton premoga. Glede prve točke se pripravila v Nemčiji resen notranji zapletljaj, ker sta Bavarska in Virtemberska izjavili, da se pod nobenim pogojem ne bosta pokorili odredbam osrednje vlade.

RUMUNIJA.

Rusi v Besarabiji? Iz Bukarešta prihajajo poročila, da je ruska rdeča armada začela prodirati v Besarabijo. Vsa Rumunija je vznemirjena. Vlada je ukazala mobilizacijo.

POLJSKA.

Vojni poraz. Boljševiške čete napredujejo neprestano; Poljaki so izpraznili

tudi Vilno. Državni svet Poljske je sklenil, da sprejme mirovne pogoje, ki jih je sestavil Lloyd George.

RUSIJA.

Sporazum z Anglijo? Sovjetska vlada se je sporazumela z Anglijo zaradi obnovitve trgovskih zvez med obema državama. Zdi se, da je blizu čas, ko doseže sovjetska vlada svojo prvo željo: da jo Anglija prizna.

KITAJSKA.

Državlanska vojna. Kakor poročajo iz Londona, se je vnela na Kitajskem nova državljanska vojna za oblast v deželi.

Tedenske novice.

Politične.

VLADA Odstopi.

Iz Belgrada prihaja poročilo, da bo vlada odstopila. Poročilo veli, da je kriza nastala radi tega, ker je prišlo do spora v vprašanju, če smejo učitelji biti voljeni. Volilni odbor je sklenil, da učitelji ne smejo biti voljeni za poslance. Demokrati so bili tedaj proti. Sedaj pa so se naenkrat premislili in glasovali za to, vsled česar je ministrski predsednik Vesnić izjavil, da bo vlada odstopila. Predlog, da smejo učitelji biti voljeni, je dobil 4 glasove večine.

p Minister za vere proti veri. Minister za vere Marinković je te dni sprejel poslanstvo srbske pravoslavne duhovščine, ki ga je prišlo prositi pomoči za revne duhovnike. Minister je deputaciji rekel, da se bo morala poslej cerkev ločiti od države, da se bo morala uvesti civilna poroka in zapleniti samostansko premoženje. Ta mož je sam milijonar, da je poleg tega tudi bratec naših liberalcev, je umevno. Lep minister za vere!

p Naš državni proračun izkazuje samo približno 100 milijonov dinarjev primanjkljaja, kar bi bilo prav lepo, ako bi bilo res. Ampak naš finančni minister je ta ugodni uspeh privlekel menda za lase in bo treba marsikaj popraviti. Tako je postavil v proračun davke v Sloveniji v dinarjih v tisti višini, kakor jih plačujemo sedaj v kronah. Tako bi se zemljiški, hišnorazredni in drugi davki povišali kar za 400 odstotkov. Tako pa vendar ne pojdel izkazujejo pa rednih in izrednih dohodkov: Hrvatska in Slavonija 2236 milijonov kron, Dalmacija 341 milijonov kron, Srbija 871 milijonov dinarjev, Bosna in Hercegovina 1953 milijonov kron, Slovenija 1325 milijonov kron, Banat, Bačka in Baranja 1835 milijonov kron.

Domače novice.

d Tabor »Svete vojske« bo o priliki I. slovanskega orlovskega tabora v Mariboru v ponedeljek, dne 1. avgusta 1920 v Narodnem domu. Pričetek ob 8. uri zjutraj. — Govore: Dr. Matej Justin: Alkoholizem in ljudsko zdravje, Dr. Andrej Gosar: Socializem in alkoholizem, Dr. Franc Kovačič: Delo za treznost na štajerskem, Pavao Jesih: Sveta vojska na Hrvatskem, Marija Stupca: Boj zoper nenravnost, Antonija Štupca: Boj zoper surovost. — Vse,

ki boste na taboru, prosimo in pozivljemo, da počakate in se udeležite tudi našega tabora. Posebno pa še vabimo štajerce, ki imajo najbližje, da pridejo in pokažejo zanimanje za to našo stvar. Kajti baš na štajerskem Sveta vojska ni najmanj potrebna.

d Ameriški Slovenci v Ljubljani. V petek, 16. julija je došlo v Ljubljano odposlanstvo ameriških katoliških Slovencev, ki se udeleže mariborskega tabora. Bog jih sprejmi v domovini!

d Na orožne vaje je klican za 22. julija letnik 1893.

Nemci so pokvarili železniško progo pri Cmurku, da je skočil a tira osebni vlak, ki je vozil iz Maribora v Ljutomer.

d Cene na železnicah se bodo zopet zvišale s 1. avgustom.

d Jubilej ljubljanskih ognjegascv. V nedeljo je ljubljansko ognjegascv in reševalno društvo praznovalo 50 letnico svojega obstoja. Vršila se je velika slavnost, na katero so poslala svoje odposlance vsa društva iz Slovenije, mnogo Hrvatov in celo iz Češke. Bilo je v nedeljo zbranih okrog 1500 ognjegascv.

d Delavska in obrtniška okrožja. Da se olajša nadziranje izvrševanja zakonov in naredb glede delavskih in obrtniških zadev, je ministrstvo za socialno politiko razdelilo ozemlje Jugoslavije na 18 okrožij. Sedeži teh okrožij, inšpekcij dela, bodo: Belgrad za dve okrožji, Niš, Čačak, Skopje, Zagreb za dve okrožji, Osijek, Novi Sad, Veliki Bečkerek, Sarajevo, Tuzla, Banjaluka, Ljubljana, Maribor, Cetinje, Dubrovnik in Split.

d Olepševalni odsek se je ustanovil v nedeljo 11. t. m. pri Sv. Gregorju: Glavna naloga odseka bo olepšati bližnjo in daljno okolico dr. Jan. Ev. Krekove rojstne hiše, da bo ob priliki vzidave spominske plošče spodobno urejeno.

d Pri Sv. Katarini nad Medvodami se bo v nedeljo dne 25. t. m. blagoslovila nova oltarna slika sv. Katarine, delo g. Helen Vurnik in na presno slikani presbiterij, kar je izvršil slikar g. M. Trpin po načrtih g. arhit. I. Vurnika. Začetek slovesnosti bo ob pol 10. uri dopoldne. Novi oltar — po načrtih Vurnikovih — je bil posvečen že lansko jesen. Ljubiteljem novejših umetnosti, prijateljem prijazne oorske župnije ter izletnikom v idilični kraj naj bodo te vrstice v opozorilo.

d 7 oseb je utonilo v nedeljo v Zagrebu, ko se je vse kopalo v Savi.

d Razpisana služba. Pri državni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu je razpisana služba delovodje. Prošnje je vložiti do 20. avgusta t. l. pri državnem viinarskem nadzorništvu v Novem mestu. Bližje pogoje je razvideti iz »Uradnega lista«.

d Najdenček. Dne 17. julija t. l. ob pol 19. uri sta našla mlada fantka Alojzij Jeršan in Aleksander Sušnik na njivi g. Verhovca kakih pet korakov od ceste živega 8 do 14 dni starega fantka. Dete je bilo zavito v plenice in v rjavi papir. Ko je prišel tja policijski organ, ki je pobral fantka, je fantek prišel sesati stražnikove prste, tako je bil ubožec lačen. Na stražnikovem domu je najdenčka vzela v ljubeznivo oskrbo stražnikova žena.

d Vodstvom vseh mladeniških in moških Marijinih družb. Marijine družbe bodo zborovale v soboto dopoldne neposredno za Orlovskim zborovanjem na istem mestu, to je v Slovanski (Götzovi) dvorani. Pričetek ob 10. dopoldne. Govori: Sodni svetnik dr. Matija Lavrenčič; Verski pones. — Jurist Zvonko Dokler; Kongregacija — cvet organizacije. — Računski nadsvetnik Avgustin Zajec; Bogoslovski in Bogonosci (sv. obhajilo). — Popoldne gremo na Slomšekov grob (kapela na mestnem pokopališču). Ondi govori medicinar Ivo Peršuh Slomšku v časten spomin. — Zvečer ob 6. v frančiškanski cerkvi Matere Milosti pridiga (župn. Gomilšek) in pete litanije. — Ob 9. zvečer po končani serenadi se zopet zberemo v cerkvi, odkoder se razvije okoli cerkve in samostanskega vrta rimska procesija. Ker vsi ne bodo mogli dobiti prenočišča, bodo nekateri morali prenočevati v cerkvi, kjer se bo celo noč zvrstoma molilo in pelo. — Ker so na sporedu našega zborovanja najbolj potrebni in primerni predmeti, ker bodo govorili tako odlični govorniki, ker so naše družbe potrebne bodrila. In ker bodo na mladeniče in može zelo dobro vplivali lepi zgledi in bodrilne besede takih mož zato se obračamo do vodstev vseh mladeniških in moških družb, naj takoj prihodnjo nedeljo (ker je že zadnji čas za zelaševanje) še enkrat prav posebno toplo priporočijo vsem družbenikom in jih pozovejo, da naj se udeležijo tabora kar najbolj polnoštevilno!

d Vlom v župansko pisarno. V občini Leskovec pri Višnji gori je neznan zločinec ukradel dne 13. 7. 1920 od 18 do 19 ure občinsko blagajno z več računi, premoženja do 7000 K; dalje stare in nove obligacije, več hranilnih knjižic, računov itd. Ker je bila blagajna železna in spisi občinski, je gotovo vse tat pustil v kakem gorju. Vsled tega se prosi, kdor najde kaj takega, naj naznani na županstvo Leskovec pri Višnji gori proti primerni nagradi.

d Tatvina. V noči od 15. do 16. julija je bila Jožefu Kozlevčar iz Ivančne gorice, pošta Stična, ukradena kobila s komatom in vozom. Kobila je prama z belo liso na glavi. Visoka je 15 pesti in je v 8 letu. Komat je star, raztrgan in ima na vrhu svetlo šipo. Voz je samec z lojtrami, oje je že bilo zlomljeno in je zvezano z železom. Tatvine je osumljen 20 let stari fant, srednje postave. Po dnevi se je ponudil tolči lan, ponoči je pa bržkone izvršil tatvino. Kdor prvi naznani, kje se nahaja kobila, dobi 1000 K nagrade.

Kdor kaj ve o Jožefu Koseli, ki je služil pri gorskem topniškem polku št. 9, 6. bitnica, vojna pošta 628, in je zadnjikrat pisal meseca oktobra 1918, naj blagovoli sporočiti na naslov: Franc Koselj, Smokuč št. 28 pri Žirovnici, Gorenjsko. Stroški se povrnejo.

Gospodarska obvestila.

Gospodarska banka v Ljubljani je začela poslovati, in sicer začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska cesta 38, I. nadstropje. V smislu člena 5 pravil je banka upravičena izvrševati naslednja opravila: 1. dajati posojila zadrugam, ustanovljenim na temelju zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, v tekočem računu, na zadolžnice, ter posredovati denarno poravnavo med temi zadrugami; 2. pospeševati eksport domačih pridelkov, prodajo živine in skupno direktno dobavo potrebščin vojaštvu; 3. eskomptovati in reeskomptovati menice; 4. sprejemati denar v tekočem računu, na vložne knjižice in na blagajnične liste; 5. kupovati in prodajati na svoj ali na tuj račun vrednostne papirje, blago in sirovine; 6. dajati posojila na vrednostne papirje, blago, sirovine in na druge premične zastave; 7. sprejemati v shrambo in upravo vrednostne papirje in druge vrednosti; 8. ustavnjati javna skladišča; 9. preskrbovati kavčije in vadije na tuj račun; 10. prevzemati v

zakup ali upravo javne davščine in dohoda kakor tudi posredovati davčne kredite s prevzemanjem tozadevne jamstvene obveznosti, če da davkoplačevalec varščino; 11. snovati, podpirati ali, če bi bilo potrebno, na svoj račun voditi kmetijska, trgovaška in industrijska podjetja in naprave; 12. nabavljati si, prodajati, v najem jemati in dajati hiše in posestva vseh vrst in posredovati pri teh opravilih; 13. izrabljati iznajdbe, patente in privilegije ali posredovati njih izrabljanje; 14. baviti se z vsemi bančnimi, komisijskimi in posojilnimi opravili, ki spadajo k izvrševanju poprej navedenih, po pravih določenih pravic in ki so zapopadana v njihovem obsegu ali so potrebna kot pomožna opravila.

Dopis.

GRM PRI NOvem MESTU.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je v napačnih rokah. G. inženir in ravnatelj Adolf Vedernjak se briga za vse kaj drugega kot za strokovno izobrazbo kmetijskega stanu. Naraje bi fantoval, pa še preveč fantoval... V nas se nabira in nabira. Enkrat bo izbruhnilo na dan, in celi Sloveniji bomo pokazali kot na dlani, kakšnega voditelja je imela SKS. — Sedaj se ne čudimo, zakaj odpira g. Vedernjak duhovna iz javnosti. Se še vidimo!

DOBREPOLJE.

»Domovina« in »Kmetijski list« sta se že parkrat zagnala v našo laro. Ko smo odgovorili v »Slovenec« in »Domoljub« sta stisnila repe med noge in se potuhnila. Je pač težko zagovarjati laži, kajne? Sicer pa ne utegnemo čenčariti po časopisih, ker imamo nujnega poljskega dela preveč. Ugotavljamo, da je samostojni birt Kavčič dobil sladkor, ki ga je obetal že januarja meseca, šele sedaj. Ima pa to smolo, da je sladkorja sedaj zaostati povsod, pa še ceneji je zraven tega kot pri Kavčiču. Živijo majaroni!

MIRNSKI POPOTNIK.

Vročje je, siva napada posebno hribe, če ne bo dežja, ne bo fiziola. Pšenico smo poželi, kjer ni plegla, bo lepo zrno. V vinogradih kaže lepo, le po Debencu je toča nekaj pobenkala. Na Mirni so ljudje precej posuroveli; nič čudnega: liberalna klika napenja vse sile, da bi mladino dobila v svoj tabor. Zalostno je, ker se po naši dolini več učiteljev in učiteljic tako peha za Sokola. Starši, enkrat boste že spregledali — pa bo prepozno. V Mokronogu so olikanci razbili okno izobraževalnega društva, da so mogli raztrgati plakat mariborske slavnosti. Ravnotako so raztrgali plakate mokronoškega Orla, s katerimi je valil k predstavi. Ljudje božili, povejte mi, kdo je to naredil? Na to imam en sam odgovor: naši Orli ne! Naši Orli ne trgajo sokolskih plakatov, ne pobijajo oken, niso tolovaži! Po dolini se krepko gibljejo Orli, da polete v Maribor. Živel! Mladenič! le zavednost, le značaj, nobenega se ustrašiti, radi potrpite! — Šivilje, bodite oprezne, ko vam izročajo blago za obleke! V Mokronogu je prinesla deklica več take robe, na sodniki je obstala, da je kradla v šmariju in šmartnu cerkvene prtel — Kmetije, pameti! Koliko je tožbi! Advokati se vozijo — pa ne zastoj! Kmetije jih prepešajo, se jim klanjajo — pa ne bo zastoj! Ali bi se res ne dalo izhajati brez tožba? Sedaj so pravde dražje kot zdravila v lekarni! Kmetije se kregajo — sodniki pa uro v rokah drže in vsak čas nove kolke zahtevajo! Nikar se ne tožite! Spravite se v miru! — Tatov imamo pa po dolini več ko srak, kar s puškami pridejo! — V Lankic je umrl širromznani gospodar Janez Dolenšek.

Sokol in izobrazba.

Št. Vidu nad Ljubljano je sokol preteklo nedeljo priredil veliko veselico na prostem. Je malo korakov za pokopališčem. Na vspredu: godba, ples, petje, srečolov. Začelo se je takoj popoldne. Plesalo se je

in plesalo, pelo, pilo in kričalo dolgo noč in v zgodnje jutro. Domžalska godba je prenehala igrati malo po drugi uri zjutraj, njeno delo je nadaljevala harmonika, ki je hreščala tudi še v ponedeljek dopoldne in popoldne po sokolskih gostilnah. Surovi pogovori, ki sem jih mimogrede slišal od družbe, idoč iz te veselice, — o puncah in o farjih, so mi priča, v kakšni smeri se je tam »vzgajalo« in »izobraževalo«.

Ljubljansko okrajno glavarstvo je dovolilo to veselico — do polnoči z alkoholno pijačo, s plesom pa tudi »čez polnoč«. Kako daleč čez polnoč naj se ta ples vleče, tega okrajno glavarstvo ni določilo. — In naše orožništvo, to pa samo tako rado pleše, za kar ima čas seveda bolj ponoči nego podnevi.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškanske cerkvi!)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kaknega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalej.)

Gostilničar je odgovoril: »Da, pri nas prenočuje gori v sobi imeniten bojevnik. Bo že ta. Hočete li tudi vi prenočiti pri nas?« Tujec je pritrdil. Tujec je bil sel sodnika Hendelma, ki je nesel pisma v Štajer. Zelo je bil hud, da je došel Henrikove strelce, da pa stotnika Henrika ni mogel doiti ter je mislil, da mu je tisoč goldinarjev že splavalo po vodi. Sedaj pa je bil dobre volje in si je rekel: Slišal bom gospoda zgoraj vstati in ga bom prehitel ter odjahal pred njim, legel je na klop in je spal do poznejšega jutra.

Toda na vse zgodaj, ko je v bližnji samostanski cerkvi jutranji zvon čudovito lepo zapel jutranjo pesem, je tiho stopil jutranji angel k posteli mladega Henrika, ki je po strašnih nočnih prikaznih in sanjah mirno in sladko spal, poljubil ga na lepe blede ustne in mu je rekel kakor nekoč angel Jožefu: »Vstani! — Vstani in izkušaj priti k svoji ljubi, kakot hitro le moreš, niti ure se ne obotavljaj več.« Tedaj je Henrik z obema nogama skočil iz postelje; še sanjalo se mu ni, da je v prithlju sel z morilnim pisnom, hitro se je oblekel, vrgl je na mizo tri tolarje, skočil je po stopnicah doli, zajahal konja ter je odjezdil.

Ko je bil zunaj mesta, kaj je čul? Dromdom, bom, bom. Strmeč je zrl čez polja. Halol Mestu se bliža četa vojakov; eden izmed njih

noči zastavo s panterjem, ki mogočno plapola v zraku. Niso li to njegovi fantje? So-li že res tu! Sapraniš, to so morali leteti! Izpodbodel je konja ter jim je dirjal nasproti. O, fantje, kakšni pa ste? Do pasu tičijo v prahu, kakor štrene jim vise lasje z glav in obrazi jim kar plavajo v potu, toda še so pri moči, hej junaki! Bobni ropotajo, da odmeva čez hrib in plan, in praporščak dviga zastavo visoko v zrak. Res, veselo je bilo to svidenje. Henrik se je širilo srce veselja, da ima trideset takih mož, ki so mu iz srca vdani, da bi dali zanj življenje in kri. Ko bo zapustil štajer in se bo podal v svojo novo domovino v Admont, mi ne bo po ničemer v štajru dolgčas. kakor po teh zvestih strelcih.

Ko so se nekoliko okrepčali s kruhom in vinom, ki so ga imeli s seboj in se za hip odpočili, so s Henrikom na čelu korakali naprej proti zahodu.

Med ropotanjem bobna in prepevanjem veselih pesmi, so se Henrikom kmalu razpršile mračne misli, dvomi in skrbi, ki so ga ponoči tako hudo mučile. Vedno lepša, čudovitejša je postajala pokrajina, povsodi so rasle zelenozlate breze in jeseni, srebrne vrbe in modre in rdeče cvetlice, vedno lepše, sladkejšje podoče so vstajale v Henrikovi duši. Skozi vrste strelcev, ki stojijo v paradi in se lesketajo v orožju, vodi na dan poroke po marmornatih stopnicah doli svojo solnčnato nevesto, puške pokajo, ko izpregovori v cerkvi s sladkim glasom: »Da, hočem.« Takoj potem je sanjal o mali hišici v Admontu, ki je vsa zaraščena z bršljanom in ima mala okna, in je sedel za bršljanom s Štefano, sicer ubog mož, toda naj-srečnejši in najveselejši v državi.

Dan se je že nagibal proti večeru in široko kot srebrno morje se je med zelenimi vrba-mi in zlatosvetlimi brezami valovila Donava. Henrik je vedno dalje in dalje jahal ob Donavi, strelci so venomer topotali za njim. Tam, kjer Donava dobi nov pritok, blizu mesta Pehlarja, se obrne stotnik Henrik in se z žarečimi očmi ozre po svojih zvestih strelcih. rekoč: »Fantje, sedaj imamo za seboj polovico poti do štajra.« Močno mu je bilo srce izme-ga veselja in hrepenenja po najlepši dekli-ci; ustavil je svojega konja in je ukazal strelcem, naj se postavijo v vrsto: »Fantja, odslej znanprej bom jahal v diru, zato se me-ram od vas posloviti, saj vidite, da vas ne smem do smrti mučiti, meni pa se tako muči, da moram biti v štajru, preden bo zopet zšlo solnce.« Strelcem ni bilo prav nič všeč, da bi jih zapustil ljubljani stotnik, povedli so no-sove in so eden za drugim mrmrali: »Gospod stotnik, saj še lahko tečemo.«

»Ne,« je rekel Henrik. »Bodite pametni, v dveh dneh se bomo zonet videli. Lea žva-la vam, da ste tako vrolo pobirali za meno-j stopinje. Za dan more poroke vam bom da, na-praviti nove monture in bo vsak izmed vas imel na prsih belega panterja kot znamenje posebne vrline. Sedaj pa bom jahal v štajer-ko njej... k Štefani Švertner, kajti ona je moja izvoljenka, o kateri sem govoril s cesarjem, in jo bom poprosil za roko. Kadar bo moja, boste tudi njej kakor meni služili s telesom in krvjo, čuvali boste nad njo in je nikdar ne zapustili, mi li obljubite to?«

Tedaj je eden izmed strelcev, Stiftteger po imenu, vzel z glave svoj perlasti klobuk in je rekel z obrazom iz katerega je odsevalo vse solnce podonavske pokrajine:

»Gospod Henrik! Mi vsi vemo za vašo ljubezen. Bog in vsi svetniki, gospod, naj blagoslovijo vas in pobožno, lepo deklico. Gospod, mi smo ubogi mrčje, toda vam in vaši izvoljenki darujemo svoje roke, svoja telesa, svoja srca, svojo kri. Dokler bo življenje v nas, prisegamo pri Bogu, nikdar ne bo oma-bovala naša zvestoba do vas in vaše izvoljen-ke! In vsi možje, katoličani in luterani, so dvignili svoje roke in iz tridesetih prsi je pri-vrelo kakor mogočen grom: »Prisegamo pri Bogu in svetem križu, da vas nikdar ne bomo zapustili.«

Henrik je zaklical: »Na svidenje v štajru!« In izpodbodel konja ter je oddirjal. Strelci so v slovo mahali z zastavami in klobuki in so klicali za njim: »Srečno pot, gospod stotnik, kmalu pridemo za vami.« Videli so ga, kako je kakor zlat blisk dirjal v cestnem prahu,

tam, kjer Donava napravi koleno in se v njej zrcali beli grad s sto okni, potem pa je izginil in ga niso več videli. Kajti ljubezen, ki hiti k ljubezni, je stokrat hitrejša kakor zvestoba, ki jo vrli mož hrani možu.

V istem času je daleč zadaj preklinjajoč jahal sel jezdec z morilnim pismom. »V vsa-kem kraju, v vsaki vasi čuje, da je stotnik z možmi že naprej.«

Kakor čudoviti konj, o katerem govori pravljica, da je v enem dnevu pretekel sedem dežel, je drvil rdeči satan ob Donavi vedno dalje in dalje. Solnce je že tonilo za gore vedno globlje in globlje. Po planinah so šoreli ognji, ki so jih v večernem mraku zažigali pa-stirji. Ob državni cesti so v vrsti stala drevesa po dva in dva. Sklanjala so drugo k drugemu svoje vrhe kakor dva, ki se ljubita in poljubljata. In vedno naprej je drvil satan, njegov gospod ga je komaj izpodbodel, toda roka ob uzdi in koleno, ki se je kar treslo od nepotrpežljivosti, ob boku, je razvnelo žival, da je napela vse svoje sile.

Henrik, ubogi mož, le jahaj, jahaj, kar le moreš; ne uideš več svojih usodi, četudi je še daleč za teboj jezdec-sel z morilnim pismom, tvoja usoda je vendar-le neprestano pri tebi in ne uideš ji. Čuda vrši tvoja mlada ljubezen, ki je polna dobrote in dobre volje, toda čuda vrši tudi smrtno sovraštvo tvojega očeta, čigar strašna volja je trda, kakor je trd satan na-pram božji milosti. Hitra smrt dirja za teboj.

Donava je ginevala v megli, prostrana ravnina je mirno sanjala v večernem mraku. Zopet so kipeli v zrak stolpi, visoki zidovi in slemena. Blizal se je mestu Amsteten. Na travniku pred mestnimi vrati je Henrik za-gleda vodnjak; korakoma je jahal po travniku gori in doli, da se je konj ohladil, potem ga je napojil. Nato je jahal naprej.

Le podvizaj se, mladi junak, le jahaj, jahaj dalje in dalje, da čimureje dospješ k svoji naj-dražji ljubezni: vsak trenutek, ki ga zapraviš, je izgubljen.

Večer je postajal vedno temnejši in črni oblaki so se kopicili na nebi, le tuintam se je za kratek čas prikazal mesec, toda vselej so ga zopet požrle pošasti oblakov.

Cesto je poraščalo trnje in osat, bila je polna kamenja in tramoza, konj se je večkrat izpodtaknil in je mogel le korakoma naprej. Toda jezdec je izpodbadal konja, naprej, na-prej, jutri mora, mora biti pri Štefani. — Ne noč, ne vihar, ne trnje in osat, ne oče s sodni-kovno mečem, ne orožje, nobena stvar, ves svet ga ne more zadržati, da bi ne prišel k njej.

Ko jaha naprej v samotno temo, se jamejo oglašati grdi glasovi in mu šepetati v uho sramotne stvari, napadajo ga zli duhovi in privi-klat se mu vzbudi vprašanje: veš li, da je oče lažljav?...

Stran, proč s teboj v močvirje, nesramni dvomi! Poberi se v pekel, brezbožno obreko-vanici! Za gotovo vem, da je lažljav, ko sem ga zapustil, in da je hotel vnovič lažati; laž mu je šorela iz obraza, moram ga z njegovimi laž-mi vred pozabiti... pozabiti... pozabiti za vselej.

Posestvo napredaj!

Eno obsega 15 oralov njiv, travnikov in gozda s postopjem za ceno 80.000 kron in drugo 5 oralov njiv, travnika, gozda in vinograda s po-sloppjem za ceno 35.000 kron. — Natančneje se poišče pri Franc Prija-člju, Tržšče, Dolenjsko.

Trame

deske in remelne ku-pne po najvišji dnevni cen. — Ponudbe pod »Izvoz lesa« na uprav-ništvo »Domoljuba«.

All ste že ničrčill „Domoljuba“?

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljeni so bolečini! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 4 K.

Zelodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobri! 6 škat-ljic 18 K. Pravi balzam 12 steklenic 36 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje, Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvaška. C.

Proda se posestvo ležeče v bližini postaje Dobropolje na Dolenjskem, obstoječe iz skoro popolnoma nove hiše, ki obstoji iz pet sob, dveh kleti in pritlikin, vrta in dveh njiv, po zelo ugodni cen. Po-sestvo je zelo prikladno za kakoga pensionista ali manjšega obrtnika. Od istega posestva se prodaste tudi 2 lahki kočiji, ki sta skoro popolnoma novi. Nadaljna pojasnila daje iz prijaznosti Anton Gross, posestnik na hrki pri Stični.

Sir

prvovrsten, polno-masten, 3 mesece star, v hlebih po 30—40 kg ima naprodaj Sirarska zadruga v Stari Fužini, p. Srednja vas v Bohinju.

Oddajo se dobre pomije za prešiče. Vprašati je v pisarni hotela „Slon“ v Ljubljani.

TRAME

deske in drugi les plačamo po najvišji dnevni cen. Vagone preskrbimo sami. Ponudbe s najvišjo ceno pod »Banaška veletrgovina« na enončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Can-karjevo nabrežje št. 5. 2912

Modna in manufakturna trgovina
Ivanka Praprotnik,
Sv. Petra cesta 28, Ljubljana

priporoča veliko izbiro blaga za moške in ženske obleke, platna, cvilha, satinate odeje v različnih barvah, moške sraice z odprtimi in navadnimi ovratniki, zelo trpežno blago od 160 K dalje. — Moderne bele in pisane bluze po 140 K, 160 K, ženski pred-pasniki, otroške obleke, razno perilo domačega iz-delka, nogavice, vse po jako nizkih cenah. Naročila se izvršujejo točno, razpošilja se proti povzetju.

Bonbone, Josip Rajšter, Šošlanj.

Dobava takoj. - Nizke cene. - Zahtevajte cenike!

Zaloge: Ljubljana: A. Pöschl, Gospodarska cesta št. 7 in J. Podboj, Sv. Petra cesta št. 95; Celje: Roz, Debenjak, Kralja Petra cesta št. 15.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. Izdaja vozni-h listkov za francosko in vse boljše linije, vozne listke za spalne vozove Simpson-Orient-Expres (Ljubljana-Paris) in zadevna pojasnila daje edino konces. potovalna pisarna Ivan Kraker, Ljubljana, (Marije Tere-zije) Gospodarska cesta 13 (Kolizej).

Konec draginje.

Veletrgovina Stermečki razreže celo zalogo platna, cefirja, tiskanine, volne, hlačevine in sukna v ostanke ter razpošilja iste po čudovito znižani ceni v zavojih po 500 K in 1000 K. Blago je angleškega, francoskega in italijanskega izvora. Kar ne vgaša, se zamenja ali vrne denar. Pri naročilu več zavojev se priložijo razna darila. Veletrgovina in razpošiljalna R Stermečki, Celje št. 305, Slovenija.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühleisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Imate bolečine? V leu? V celem telesu? Vas muči glavobol? Trganje po udih? Trpite na reumatizmu in gihtu? Ste se prehladili? Ne morete spati? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak?

Poizkusite vendar Fellerjev pravi Elzafluid! Čudili se boste! Občutili boste čustvo zadovoljnosti! Rešeni ste bolečin in hvalite Fellerjev Elzafluid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski sok proti kašlju in prsim bolečinam, 1 steklenica 6 K.

Vaš želodec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? S abem apetita? Hlabite mlo, zanesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako boste zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Elza-kroglice! Te so res dobre! 6 škatlic 18 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 15 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 36 K.

Lahko se naročite!

Fellerjev Elza-mrčesni prašek, 1 vel. škatlica 5 K. Zobne kapijce, steklenica 4 K — v. Očesne kapijce 4 K — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in postelna posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elzatr. št. 16, Hrvaška.

Primešaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, A Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo. In ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 30-50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini. garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Ne smrdi, ne maže perilo. 1 lonček 8 kron. Po pošti 12 kron 50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rolovža.

najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena l. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravilih določen v pospeševanje obtekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8,761.118-37.

Cementne cevi

cevi za vodnjake, 1 m svetlobe; zarezna strešna opeka; grobni oklopi; stebri za kozolce in vrtno ograje; stopnice in vrhne podboje iz umetnega kamna nudi po najnižjih cenah F. Banda & drug, Karlovska cesta št. 8 v Ljubljani.

Prvovrstna

dvokolesa,
plašče, cevi

priporoča IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ul. 7.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ioan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4791

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 8

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.